

35. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat toimitusjohtaja, filosofian tohtori B.R. Nybergh puheenjohtajana, ylivahtimestari U.L. Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä johtaja, kauppatieteitten kandidaatti R.F. Hellström, kivityömies A.N. Lehtinen, kirvesmies O.J. Leskinen, toimittaja E.S. Saarinen, apulaisjohtaja, varatuomari T.V. Sivula, toimitsija A. Vuorinen ja kauppaneuvos V. Mattinen, jolle kaupunginvaltuusto marraskuun 14 p:nä pyynnöstä myönsi vapautuksen satamalautakunnan jäsenyydestä, valiten sijaan lautakunnan jäseneksi pääkonsuli A.A. Kivilahden.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevään jaostoon valittiin lautakunnan puheenjohtajan lisäksi jäsenet Ilmanen, Hellström, Lehtinen ja Mattinen, jonka sijaan uudeksi jäseneksi valittiin jäsen Kivilahti. Jaoston varapuheenjohtajana toimi jäsen Ilmanen.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R.J.M. Granqvist.

Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 26 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 690, kanslian diaariin merkittyjen asioiden luku 1 068 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 743. Pöytäkirjanotteita annettiin 721.

Jaosto kokoontui 16 kertaa ja sen pöytäkirjan pykäläluku oli 88. Pöytäkirjanotteita annettiin 249.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satama-johtaja K.W. Hoppu ja osastonpäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V.K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E.U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni G.I.J. Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastomestoinen johtaja E.W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö S.S. Randelin eläkkeelle siirtymiseensä saakka ja sen jälkeen syyskuun 1 p:stä lähtien satamarakennuspäällikkö B.G.O. Backberg.

Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Satamalaitosta edusti aloitetoimikunnassa satamarakennuspäällikkö B. Backberg toimikunnan insinööriedustajana.

Kaupunginhallituksen tammikuun 18 p:nä asettamassa Kulosaaren sillan suunnittelukomiteassa, jonka tehtäväksi annettiin kaupunginvaltuuston päätösten puitteissa ratkaista Kulosaaren sillan yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja siltaa rakennettaessa esiintyvät kysymykset, oli satamalaitoksen edustajana satamarakennuspäällikkö S. Randelin ja hänen siirryttyään eläkkeelle satamarakennuspäällikkö B. Backberg. Komitean sihteerinä toimi satamarakennusosaston yli-insinööri P.J. Duncker.

Kaupunginhallituksen helmikuun 1 p:nä asettamaan, Helsingin sataman vienninmahdollisuuksien parantamista tutkimaan asetettuun komiteaan valittiin satamalautakunnan ehdottamiksi jäseniksi satamajohtaja K.W. Hoppu ja lautakunnan varapuheenjohtaja, ylivahtimestari U.L. Ilmanen.

Satamalaitoksen edustajiksi Göteborgissa lokakuun 3-5 päivinä pidettyyn seitsemänteen Pohjoismaiden satamajohtajain kokoukseen lähetettiin (25.6.

340 §) satamajontaja K.W. Hoppu, varastoimistoimen johtaja E. Ehnberg ja varastoimistoimen apulaisjohtaja T. Teräs. Satamajontaja K.W. Hoppu ja apulaisjohtaja T. Teräs ottivat osaa (28.5. 288 §) Suomen satamaliiton edustajina Malmössä kesäkuun 5-7 p:nä pidettyyn Ruotsin satamaliiton kokoukseen. Matkaan käytetyn ajan palkkalautakunta myönsi palkallisena virkavapautena.

Matka-apurahat ja stipendit. Kaupunginhallitus myönsi huhtikuun 12 p:nä 45 000 mk:n suuruisen opintomatka-apurahan satamarakennusosaston insinöörille V. Rahikaiselle Englantiin ja Skandinavian maihin tehtävää opintomatkaa varten.

Suomenlinnan matkustajapaviljonki. Asunto oy. Kanavakatu 2 nimisen yhtiön esitettyä, että ko. talossa sijaitsevasta Suomenlinnan laivaliikenteen odotushuoneistosta tehtäisiin uusi vuokrasopimus kesäkuun 1 p:n jälkeen yhtiön ehdottamasta 13 000 mk:n kuukausivuokrasta, lautakunta päätti (29.1. 50 §) ilmoittaa mainitulle yhtiölle, ettei odotushuoneistoa tarvita, koska Suomenlinnan lautan lähtöpaikan kohdalle valmistuu uusi matkustajapaviljonki. Kun kuitenkin matkustajapaviljongin valmistuminen viivästyi, käytettiin aikaisempaa odotushuoneistoa kertomusvuoden loppuun.

Lautakunnan esityksestä (29.1. 50 §) kaupunginhallitus päätti helmikuun 1 p:nä oikeuttaa satamalautakunnan antamaan Suomenlinnan matkustajapaviljongin piirustusten laatimisen Arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkonen nimisen arkkitehtitoimiston suorittettavaksi. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä kesäkuun 28 p:nä mainitun arkkitehtitoimiston laatimat piirustukset sekä päätettyä syyskuun 27 p:nä antaa rakennustyön hoitamisen heinäkuun 6 p:nä 1950 asetetulle Eteläsataman matkustajapaviljongin rakennustoimikunnalle, toimikunta antoi hankkimiensa tarjousten perusteella rakennustyön A.W. Liljeberg oy. nimisen rakennusliikkeen suorittettavaksi urakalla.

Matkustajapaviljonki vuokrattiin tammikuun 1 p:stä 1952 lukien kuuden kuukauden irtisanomisajalla Suomenlinnan liikenne oy:lle perusindeksiä 100 (elokuu 1938 - heinäkuu 1939) vastaavasta 1 200 mk:n vuotuisesta perusvuokrasta.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Kaupunginhallitus päätti tammikuun 18 p:nä 1) pyytää sosiaaliministeriöltä lausuntoa satamalautakunnan laatimasta satamatyöntekijäin huoltorakennusten rakennusohjelmasta; 2) muuttaa kesäkuun 26 p:nä 1947 tekemänsä päätöstä Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennusten rakentamisesta puisen makasiinin n:o 10 itäkulmalle siten, että puheenaoleva rakennus rakennetaan Mastokadun ja Kruunuvuorenkadun kulmassa olevalle alueelle; 3) oikeuttaa satamalautakunnan tilaamaan Arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkonselta mainitun rakennuksen piirustukset tavannukaista palkkiota vastaan.

Lautakunnan puolestaan hyväksyttyä (18.6. 324 §) Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennuksen sekä siihen liitettävän työhönottokonttorin ja satamalaitoksen koneellisten laitteiden huoltorakennuksen piirustukset kaupunginvaltuusto kesäkuun 20 p:nä hyväksyi piirustukset sekä alisti satamatyöntekijäin huoltorakennuksen osalta piirustukset sosiaaliministeriön hyväksyttäväksi. Sosiaaliministeriö puolestaan hyväksyi syyskuun 8 p:nä mainitut piirustukset.

Lautakunnan esityksestä (18.6. 324 §) kaupunginvaltuusto päätti syyskuun 12 p:nä tehdä sosiaaliministeriölle esityksen, että Länsisatamaan v. 1938, Katajanokalle v. 1949 ja Sörnäisten satamaan v. 1947 rakennetut satamatyöntekijäin huoltorakennukset hyväksyttäisiin alusten lastauksesta ja purkauksesta valtioneuvoston elokuun 12 p:nä 1948 antamain järjestysohjeiden edellyttämiksi huoltorakennuksiksi.

Kaupunginhallituksen päätettyä kesäkuun 28 p:nä tehdä sosiaaliministeriölle lautakunnan (18.6. 324 §) ehdotuksen mukaisen esityksen lykkäyksen saamisesta Eteläsataman Makasiinirannalle rakennettavan huoltorakennuksen rakentamiseen, sosiaaliministeriö suostui elokuun 23 p:nä esitykseen siten, että huoltorakennus rakennetaan lokakuun 1 p:nä 1954 mennessä, ollen rakennussuunnitelma kuitenkin viimeistään lokakuun 1 p:nä 1953 mennessä esitettävä sosiaaliministeriön vahvistettavaksi.

Lautakunnan tehtyä (5.11. 554 §) esityksen, että Katajanokan huoltorakennuksen rakennustöiden hoitaminen annettaisiin kaupunginhallituksen heinäkuun 6 p:nä 1950 asettamalle satamalaitoksen rakennustoimikunnalle kaupunginhallitus päätti marraskuun 22 p:nä hylätä esityksen sekä kehoittaa lautakuntaa tilaamaan rakennustyön rakennustoimistolta.

Kaupunginvaltuuston elokuun 30 p:nä 1950 tekemän päätöksen mukaisesti päätettiin (28.5. 283 §) tehdä sopimus Oy. Finnish Stevedores ab:n, Oy. Åkerman ab:n, Ab. Stevedoring oy:n ja Ab. Edv. Björklund oy:n nimisten ahtausliikkeiden taikka näiden mahdollisesti muodostaman osakeyhtiön kanssa Länsisatamasta

luovutettavasta alueesta satamatyöntekijäin nuolitorakennusta varten. Mainittujen ahtausliikkeiden täytyi kuitenkin rahoitusvaikeuksien vuoksi luopua rakennussuunnitelman toteuttamisesta.

Kun satamatyöntekijäin huoltorakennuksia oli eräissä tapauksissa käytetty kokousten pitämiseen, lautakunta päätti (12.2. 111 §) lisätä maaliskuun 31 p:nä 1925 vahvistettuun järjestyssääntöön, jota noudatetaan Helsingin kaupungin satamatyöntekijöitä varten rakennetuissa ruokailu- ja odotushuoneissa, sen 1 §:ään seuraavan uuden momentin:

"Huoneistoa ei saada käyttää kokousten pitämiseen ilman satamalautakunnan kussakin tapauksessa antamaa lupaa."

Työturvallisuuskysymykset satamassa. Sosiaaliministeriön toimesta suoritettiin Helsingin satamissa työturvallisuutta koskevia tarkastuksia. Tarkastusten johdosta lautakunta päätti (15.1. 19 §) antaa satamarakennusosaston tehtäväksi tarkastuspöytäkirjassa esitettyjen suojalaitteiden ja pelastusvälineiden sijoittamisen.

Matkustajapaviljongin rakennustoimikunta. Kaupunginhallituksen heinäkuun 6 p:nä 1950 uuden matkustajapaviljongin rakentamistyöstä huolehtimaan asettama rakennustoimikunta jatkoi työtään kertomusvuoden aikana. Toimikunnan puheenjohtajana toimi satamajohtaja K.W. Hoppu, sihteerinä diplomi-insinööri W. Wuolio sekä jäsenenä satamarakennuspäällikkö diplomi-insinööri S.S. Randalin ja diplomiarkkitehti R.V. Luukkonen. Eläkkeelle siirtyneen satamarakennuspäällikkö Randalinin anottua eroa toimikunnan jäsenyydestä kaupunginhallitus määräsi hänen tilalleen uuden satamarakennuspäällikön, diplomi-insinööri B. Backbergin, joka osallistui työskentelyyn heinäkuun 6 p:stä alkaen.

Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 49 kertaa ja oli kokousten pöytäkirjain yhteinen pykäläluku 257.

Tarkastettuaan jätetyt urakka- ja laskutuksen perusteella tehtävät työtarjoukset toimikunta päätti helmikuun 16 p:nä antaa matkustajapaviljongin rakentamisen A.W. Liljeberg oy. nimisen rakennusliikkeen laskutuksen perusteella tehtävänä työnä suoritettavaksi. Työmaanvalvojaks päätettiin helmikuun 23 p:nä ottaa maaliskuun 1 p:stä alkaen rakennusmestari J. Soivio. Rakennustoimikunnan helmikuun 23 p:nä tekemästä esityksestä kaupunginhallitus velvoitti sihteerin Wuolion päivittäin tarkastamaan rakennustöitä, rakennustoimikunnan puolesta tarkastamaan hankinta-, työpalkka- ym. laskutuksen ja tarkkailemaan kaikkea rakennukseen tarvittavan materiaalin käyttöä sekä esittämään näitä koskevat asiat toimikunnalle. Eräiden rakennustarpeiden saannin vaikeudesta huolimatta rakentaminen sujui laaditun aikataulukon mukaisesti, niin että harjannostajaiset voitiin pitää kertomusvuoden joulukuun 1 p:nä.

Rakennustyön eri vaiheiden aikana toimikunta joutui ratkaisemaan kaikki suuressa rakennustyössä esille tulleet pulmat. Jotta tullin, poliisin ja kaupakkamarin liikennettä, matkustajien ja tavarain käsittelyä koskevat toivomukset saataisiin mahdollisuuksien mukaan toteutetuiksi, toimikunta oli jatkuvassa kosketuksessa mainittujen viranomaisten kanssa.

Käytännöllisessä rakennustyössä toimikunta joutui ratkaisemaan mm. kysymykset, jotka koskivat vesi-, lämpö-, ilmanvaihto-, sähkö-, hissi- ym. laitteita, tarkastamaan näitä koskevat urakkatarjoukset ja hyväksymään aluraakoitsijat. Samoin ajotien järjestely, ympäristön katuvalaistus, matkustajasiltojen, hihnakuljettimien ja saniteettilaitteiden hankinnat kuuluivat toimikunnan tehtäviin samoinkuin sisustuksen suunnittelu ja hankinta sekä ravintolan järjestely ja sisustaminen.

Satamalautakunnan tekemästä (11.6. 303 §) esityksestä kaupunginhallitus päätti kesäkuun 21 p:nä antaa myös Eteläsataman tullimakasiinin rakennustöiden hoitamisen rakennustoimikunnalle. Kertomusvuoden aikana suoritettiin rakennuksen perustustöitä satamarakennusosaston työvoimin.

Samoin kaupunginhallitus päätti kesäkuun 28 p:nä antaa toimikunnalle matkustajapaviljongin yhteyteen tulevan maanalaisen makasiinin rakennustöiden hoitamisen. Makasiinin alustavat työt suoritti satamarakennusosasto, minkä jälkeen A.W. Liljeberg oy. ryhtyi suorittamaan rakennuksen betonitöitä.

Myöskin Kauppatorin rantaan suunnitellun Suomenlinnan liikenteen matkustajapaviljongin rakennustyön hoitamisen kaupunginhallitus syyskuun 27 p:nä antoi rakennustoimikunnan tehtäväksi. Työ annettiin A.W. Liljeberg oy:n suoritettavaksi ja aloitettiin rakentaminen viipymättä, niin että se rakennusvuoden loppuun mennessä oli käytännöllisesti katsoen valmis.

Kivelleajo satamassa. Neuvostolainen höyryalus Belostrov ajoi kesäkuun 3 p:nä Eteläsatamassa kivelle, joka paikalla toimitetuissa harauksissa löydettiin 5.95 m:n syvyydestä ja joka poistettiin kesäkuun 15 p:nä kellukenostu-

rilla. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Kauppaedustajiston vaadittua satamalautakunnalta mainitulle höyryalukselle kivelletäessä kivitöissä vaurioista 119 136:79 ruplan suuruista korvausta, lautakunta päätti (19.11. 599 §) pyytää anojalta Suomen merilain mukaista selvitystä vahinkojen suuruudesta.

Sataman mainostaminen, vierailut satamassa ym. Helsingin satamaa mainostettiin Fairplay nimisessä merenkulkulehdessä, tanskalaisessa kauppakalenterissa Kraks Vejviser, New York Forwarder nimisessä merenkulkulehdessä, Paperi ja puu nimisessä aikauslehdessä, Suomen kunnallislehdessä, tanskalaisessa merenkulkulehdessä Scandinavian Shipping Gazette ja Mercator nimisessä aikauslehdessä.

Jäänsärkijä Otsolla järjestettiin maaliskuun 29 p:nä tutkimusmatka lähinnä Kytön väylän jääsuhteiden selvittämiseksi, jolla matkalla olivat läsnä merentutkimuslaitoksen, Helsingin kauppakamarin ja sanomalehdistön edustajat.

Jäänsärkijä Sisun avattua huhtikuun 2 p:nä Helsingin sataman liikenteen tarjottiin satamalautakunnan puolesta lounas jäänsärkijöiden Sisun ja Otsun päällystölle.

Helsingin Rotary-klubille järjestettiin toukokuun 29 p:nä kiertokäynti Helsingin satamaan, minkä yhteydessä osanottajille järjestettiin lounas Kaupunginkellarissa.

Helsingin satamaan kävivät kesäkuun 10 p:nä tutustumassa pohjoismaisen satamarationalisoinniskomitean jäsenet sekä kesäkuun 20 p:nä meksikolaiset insinöörit D. Ortega ja S. Cortés-Obregon.

Erään sanomalehdistössä julkaistun, Helsingin satamasta vääristellyjä tietoja sisältäneen haastattelun johdosta järjestettiin syyskuun 29 p:nä satamassa sanomalehdistön edustajille kiertokäynti ja tiedotustilaisuus, joissa oli läsnä satamalautakunnan kutsumana asiantuntijana Tukholman vapaasataman johtaja H. Malmström.

Tukholman satamahallituksen edustajina neuvottelivat Helsingissä marraskuun 27-28 p:nä satamahallituksen puheenjohtaja porvarisneuvos G. Agrenius, varapuheenjohtaja asiamies A. Stridsberg, satamajohtaja H. Linder ja satamarakennuspäällikkö A. Wickert olympiakisojen aiheuttamasta Tukholman ja Helsingin välisen liikenteen järjestelystä.

Suomen satamaliiton liittokokous. Helsingissä pidettiin helmikuun 10 p:nä Suomen satamaliiton ylimääräinen liittokokous, jossa hyväksyttiin liiton hallituksen ehdotus v:n 1948 liikennemaksutaksaehdotuksen tarkistamisesta. Kaupunginvaltuuston tammikuun 31 p:nä valitsemina Helsingin kaupungin edustajina olivat liittokokouksessa lautakunnan puheenjohtaja B. Nybergh, varapuheenjohtaja U. Ilmanen, teknillinen johtaja R. Granqvist, satamajohtaja K.W. Hoppu ja varaedustajana lautakunnan jäsen N. Lehtinen.

Satamalautakunnan puolesta tarjottiin kokouksen osanottajille lounas Kaupunginkellarissa.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Suomen satamaliiton ylimääräisessä liittokokouksessa helmikuun 10 p:nä hyväksyttiin ehdotus uudeksi yhdenmukaiseksi liikennemaksutaksaksi, jonka Satamaliiton hallitus ehdotti käytäntöön otettavaksi liiton jäsenkaupungeissa. Lautakunnan tehtyä (16.4. 217 §) esityksen uuden liikennemaksutaksan vahvistamisesta, kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen huhtikuun 25 p:nä. Sisäasiainministeriön vahvistettua uuden taksan toukokuun 24 p:nä, se otettiin käytäntöön kesäkuun 1 p:stä alkaen.

Yleisen talletusmakasiinin työmaksut korotettiin helmikuun 1 p:stä sekä edelleen toukokuun 1 p:stä lukien seuraaviksi (30.4. 259 §): 1. Tavarain sisäänottamisesta tai ulosantamisesta työmaksu on 200 mk tonnilta tai tunnilta. Vähin maksu on 100 mk. 2. Jos sisäänottoon sisältyi rautatievaunujen purkaus tai ulosantoon niiden kuorma, on työmaksu 240 mk tonnilta tai tunnilta. 3. Tavarain sisäänoton tai ulosannon yhteydessä suoritettua punnituksesta veloitetaan lisämaksua 45 mk tonnilta. Muusta punnituksesta veloitetaan kohdan 1) mukaiset työmaksut. 4. Ylityöajalta veloitetaan työmaksut työaikalain mukaisin korotuksin.

Yleisen talletusmakasiinin taksan yhdeksän eri hintaluokan maksut korotettiin (12.3. 153 §) 8-kertaisiksi tammikuun 21 p:stä 1932 vahvistetun taksan maksuihin verrattuna, tasoittamalla näin korotetut maksut täysin markkoihin.

Samalla lautakunta vahvisti taksan yleisten määräysten 4) kohdassa mainitun vähimmän maksun 60 mk:ksi; 9) kohdassa mainitun huutokauppa-toimituksen vähimmän maksun 800 mk:ksi sekä ohjesäännön 13. ja 15. §§:ssä mainitun talletustodistuksesta warranteineen suoritettavan maksun 80 mk:ksi.

vaakamestarin tuntipalkkiot. Pakkanuoneen uikopuolella punnitsemisia ja mittauksia toimittavien vaakamestarin toimeksiantajiltaan perittävät tuntipalkkiot vahvistettiin 180 mk:ksi (12.3. 154 §).

Laiturihuoltotaksa. Laiturihuoltotaksaa päätettiin (29.1. 52 §) korottaa 15 % helmikuun 1 p:stä alkaen elokuun 14 p:n 1950 vahvistetun taksan mukaisista maksuista, siten että korotetut maksut päättyvät tasaisiin markkoihin. Tavarapeitteiden vuokraksi vahvistettiin 100 mk peitteeltä ja vuorokaudelta. Taksaa päätettiin (16.4. 231 §) korottaa edelleen toukokuun 1 p:stä alkaen niillä markkamääräisillä korotuksilla, joilla ahtaajien laiturihuollolta ve-loittamat maatyömaksut mainitusta päivästä kohosivat sekä lisäksi laiturihuollon henkilökunnan palkkojen nousua vastaavalla määrällä. Tavarapeitteiden vuokra vahvistettiin 120 mk:ksi vuorokaudelta.

Satamalaitoksen varastosuojissa ja satama-alueilla säilytetyn tavaran paikanvuokrataksat vahvistettiin tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen seuraaviksi:

Varastosuojissa säilytetyn tavaran paikanvuokrat. A. Tuontitavarat. 1-3 vrk maksutta; 4-10 vrk 8 mk/m²/vrk; 10-20 vrk 12 mk/m²/vrk ja 21 vrk:sta alkaen 20 mk/m²/vrk. B. Vientitavarat. 3 mk/m²/vrk. C. Jäähdytyslaitoksessa, Tuonti- ja vientitavarasta, jota säilytetään jäähdytyslaitoksessa, kannetaan 15 mk/m²/vrk. Alin maksu on 30 mk.

Satama-alueilla säilytetyn tavaran paikanvuokrat. A. Tuontitavarat. 1-3 vrk maksutta; 4-10 vrk 1 mk/m²/vrk; 11-20 vrk 4 mk/m²/vrk ja 21 vrk:sta alkaen 10 mk/m²/vrk. B. Vienti- ja jälleenvientitavarat. Laiturialueella 2 mk/m²/vrk ja muulla satama-alueella 4 mk/m²:ltä viikossa. C. Kotimaan liikenteen tavarat. 5 mk/m²:ltä viikossa, joka aika lasketaan siitä päivästä, joksi alue on tilattu. Alin maksu on 30 mk.

Estyksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: Helsingin kaupungin edustusta Suomen satamaliiton ylimääräisessä liittokokouksessa (15.1. 21 §); kaluston hankintaa varten myönnetyn määrärahan siirtämistä v:lle 1951 (15.1. 22 §); lisämäärärahan myöntämistä Runeberginkadun sillan rakennustyötä varten (15.1. 41 §); satamaradan aitaamista Leppäsuon alueella (29.1. 53 §); lisämäärärahojen myöntämistä eräille satamalaitoksen tileille (15.1. 40 §, 29.1. 54 §, 29.1. 64 § ja 13.8. 390 §); kassan tarkkailusta luopumista satamalaitoksen VII kassassa (12.2. 105 §); jäänsärkijä Otson luovuttamista merenkulkuhallituksen käyttöön (26.2. 133 §); työmaainsinöörien kursseille osallistuvien kurssimaksun suorittamista (12.3. 162 §); matka-apurahan myöntämistä insinööri V. Rahikaiselle (2.4. 186 §); rautatievaihteiden osien hankintaa (2.4. 191 §); Sörnäisten vanhan pistolalaiturin pidentämistä (16.4. 212 §); Ehrenströmintien sillan kuormitusperusteita (16.4. 216 §); Suomen satamaliiton hyväksymän uuden liikennemaksutaksan käyttöönottamista (16.4. 217 §); Eteläsataman uuden tullimakasiinin luonnoimpiirustuksia (30.4. 257 §); Eteläsataman tullimakasiinin rakennustöiden hoitamista (11.6. 303 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin piirustuksia (11.6. 304 §); satamatyöntekijäin huoltorakennuksia (18.6. 324 §); veteenpuotamisen johdosta kastuneiden taskukellojen korjauskustannusten korvaamista työntekijöille V. Salomäelle, V. Tikkaselle, A. Surakalle ja S. Lehtiselle (25.6. 337 ja 345 § sekä 24.9. 457 §); työmaalta varastetun polkupyörän arvon korvaamista rakennusmestari V. Lindströmille (25.6. 343 §); työtapaturman yhteydessä särkyneiden silmälasien arvon korvaamista kirvesmies A. Niemiselle (25.6. 344 §); nosturiesimiesten G. Eklundin, B. Halmeen ja A. Åströmin vapauttamista suorittamasta vuosimaksuja heidän käyttöönsä luovutetuista kaupungin puhelimista (25.6. 346 §); Linnanrannan kävelysillan varustamista suojakaiteella (13.8. 387 §); eräiden laiturien rakentamista varten myönnettyjen määrärahojen ylittämistä (13.8. 391 §); lisämäärärahojen myöntämistä työpalkkojen nousun johdosta ylitettävälle tileille (13.8. 392 §); Etelärantatien ja Ehrenströmintien yhtymäkohdan liikennejärjestelyä (13.8. 408 §); liikennemäärärahojen tilin Poistot ja palautukset ylittämistä (13.8. 411 §); talousarvioehdotusta v:ksi 1952 (27.8. 414 § ja 24.9. 474 §); satamakamreerin ja apulaissatamakamreerin tehtävien uudelleen järjestämistä (27.8. 416 §); uuden matkustajapaviljongin rakennusmäärärahan ylittämistä (24.9. 452 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin rakennustöiden hoitamista (24.9. 453 §); Eteläsataman pohjoisen laiturahaaran katoksen purkamista (24.9. 454 §); satamalaitoksen shekkitilin ylärajan korottamista (24.9. 466 §); lisämäärärahan myöntämistä Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennusta varten (22.10. 531 §); Katajanokalle rakennettavan satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakennustöiden hoitamista (5.11. 554 §); satamalaitoksen kahden kuorma-auton ja yhden henkilöauton myymistä (5.11. 560 §); Eteläsataman tullimakasiinin piirustuk-

sia (5.11. 566 §); veteenputoamisessa kastuneen kellon korjauskustannusten korvaamista työntekijä M. Pehkoselle (19.11. 598 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin vuokraamista Suomenlinnan liikenne oy:lle (19.11. 600 §); taloon Eteläranta 10 sijoitettavaa satamalaitoksen puhelinkeskusta (19.11. 602 §); satamarakennusosaston insinöörien palkkauksen järjestämistä (3.12. 612 §); veteenputoamisesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamista satamavalvoja E. Nybergille (3.12. 615 §); Sirpalesaaren siirtämistä kiinteistölautakunnan hallinnasta satamalautakunnan hallintaan (3.12. 627 §); jaoston asettamista valmistelevaan satamatyöntekijäin huoltorakennuksia koskevia kysymyksiä (17.12. 637 §); määrärahan myöntämistä lentorahtitavarain osaston järjestämistä varten (17.12. 649 §); määrärahan myöntämistä Sörnäisten vanhan pistolaiturin ja Kulosaaren kartanon uimalaiturin rakennustöitä varten (17.12. 652 §); kahden edellisten vuosien tileille myönnetyn ylitysoikeuden muuttamista uusiksi määrärahoiksi (17.12. 667 §); kalastajien sijoittamista Sirpalesaarelle (31.12. 682 §).

Lausuntoja annettiin kertomusvuonna yhteensä 69, joista kaupunginhallitukselle 45, kiinteistölautakunnalle 15 ja yhteensä 9 muille viranomaisille.

K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: Länsisataman tuloraiteen muutostöitä (15.1. 15 §); pesulautan rakentamista Kruununhakaan (15.1. 16 §); työttömyystöiden suunnittelua (15.1. 17 §); Kivimurskaamo V. Laineen valitusta varastoalueen vuokraoikeuden irtisanomisesta (15.1. 18 §); turvallisuuslaitteiden asentamista Katajanokan 12 makasiiniin lastausparvekkeille (15.1. 32 §); Ruoholahden alueiden vuokralaisten valitusta vuokraoikeuksien irtisanomisesta (29.1. 49 §); Helsingin sataman vientimahdollisuuksien parantamista (29.1. 65 §); Katajanokalle hankittavia nostureita (29.1. 68 §); Valtameri oy:n valitusta vuokraoikeuden irtisanomisesta (12.2. 81 §); kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osaston valitusta vuokraoikeuden irtisanomisesta (12.2. 82 §); Länsisataman aitaamista (12.2. 83 §); Vartiokylään suunnitellun pesulautan laajentamista (12.2. 91 §); kokousten pitämistä satamatyöntekijäin huoltorakennuksissa (26.2. 123 §); maan insinööritarpeen selvittämistä (26.2. 126 §); eräiden Espoon kunnan alueiden liittämistä Helsingin kaupunkiin (2.4. 181 §); suojaparrujen asettamista Naurissaaren sillalle (2.4. 192 §); alueen luovuttamista metsähallitukselle Kyläsaaren korttelista n:o 677 (16.4. 209 § ja 19.11. 597 §); työtehtöimiston ehdotusta uusiksi irtaimistoluetteloksi (16.4. 210 §); meripelastusalueen hankkimista (16.4. 213 § ja 10.9. 442 §); Ruoholahden liikenneurasteyksen juna- ja katuliikenteen järjestämistä (16.4. 214 §); Lönnrotinkadun sillan liikenteen rajoittamista (16.4. 215 §); Eteläranta 10:een rakenteilla olevaan taloon sijoitettavaa satamalaitoksen virka-huoneistoa (16.4. 233 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1950 (30.4. 242 §); Oy. Elo ab:n Herttoniemessä sijaitsevan tontin liikenne- yhteyksiä (30.4. 243 §); Länsisataman aitauksen siirtämistä (30.4. 253 §); kolmannen raiteen rakentamista Herttoniemen öljysatamaan (15.5. 266 §); Kulosaaren kartanon uimalaiturin kunnostamista (15.5. 268 §); lentorahtitavarain osaston järjestämistä Helsingin I tullikamariin (28.5. 282 §); lentoveneiden laskeutumispaikan järjestämistä olympiakisojen ajaksi (28.5. 284 §); Herttoniemen öljysatamaan johtavan väylän syventämistä (11.6. 302 §); Saukonlaiturin ajoliikenteen järjestelyä (11.6. 311 §); liikennemerkkien asettamista Lauttasaaren sillalle (25.6. 332 §); Lauttasaaren ranta-alueiden hoitamista (13.8. 385 §); satamalaitoksen tilapäisten virkojen vakinaistamista (27.8. 415 §); satamarakennuspäällikön viran täyttämistä ja viran väliaikaisista hoitamista (27.8. 417 ja 428 §); Suomen merimieslähetyseuran avustamista (24.9. 481 §); Malmin ns. entisen kalkkihiekkatiilitehtaan raidesopimuksen vastuupykälän muuttamista (22.10. 529 §); ns. vientikomitean mietintöä (22.10. 536 §); yhdenmukaisten työtodistuslomakkeiden käytäntönottamista (19.11. 578 §); Korpivaara oy:n ja Sanoma oy:n anomusta vaihtoraiteen rakentamisesta Pitäjänmäen ratapihalta Valimontielle (17.12. 633 §); Oy. Gustav Paulig ab:n ja Helsingin osuuskunnan anomusta purkausraiteen rakentamisesta Herttoniemen teollisuusalueen korttelin n:o 53 varrelle (17.12. 635 §); Ruoholahden korttelien n:o 791-794 tonttien vuokraehtoja (31.12. 683 §).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunnot asioista, jotka koskivat: Osuustukkukaupan oikeuttamista rakentamaan yksityisraide Sörnäisten Rantatielle (2.4. 183 §); Oy. Trustivapaa bensiini ab:n anomusta saada rakentaa putkijohtoja Herttoniemen öljysatamaan (2.4. 184 §); Ruoholahden irtisanottujen vuokraamisten sijoittamista (16.4. 211 §); Oy. Trustivapaa bensiini ab:n anomusta rautatieraitteen rakentamisesta Herttoniemestä vuokra-

malleen alueelle (30.4. 244 §); Oy.Skanoil ab:n oikeutta sijoittaa putkijoh-to Herttoniemen öljysataman laiturille (28.5. 285 §); Salmisaaren voimalai-toksen välppärakennuksen piirustuksia (18.6. 327 §); Asfaltti oy.Lemminkäi-selle tehdaskorttelista n:o 275 vuokratun tontin vuokra-ajan pidentämistä (25.6.333 §); varastoalueiden vuokraamista Kyläsaaren täytemaa-alueelta (25.6. 334 §); ranta-alueen vuokraamista liikkeenharjoittaja K. Mäntylälle mattojen pesupaikaksi (25.6. 357 §); Osuustukkukaupan viljanimulaitoksen lai-turin ja putkisillan piirustuksia (10.9. 438 §); Helsingin kuorma-autoliiken-nöitsijäin anomusta varastotilan tai -alueen vuokraamisesta (24.9. 456 §); alueiden vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Suomalainen Gulf Oil Company oy:lle (19.11. 583 § ja 17.12. 648 §); Pitäjämäen teollisuusalueen korttelin n:o 14 raiteiden rakentamista (17.12. 634 §); Wärtsilä-yhtymä oy.Kone ja sil-lan anomusta saada rakentaa yhdysraide Sörnäisten Rantatielle (17.12. 650 §).

P a l k k a l a u t a t u n n a l l e annettiin lausunnot, jotka koskivat: apulaissatamarakennuspäällikkö B. Backbergin oikeuttamista pitämään sivutoi-nta (15.1. 27 §); rakennusmestari K. Pimiälle myönnetyn eläkkeen korottamista (2.4. 187 §); Helsingin kaupungin alusten kansipäällystön palkkauksesta ja muista työehdoista tehdyn sopimuksen muuttamista (22.10. 526 §); varastoimis-toimen apulaisjohtaja T. Teräksen oikeuttamista pitämään sivutointa (5.11. 558 §).

M a i s t r a a t i l l e annettiin lausunnot: Bröderna Ud byggnadskon-tor nimisen toiminimen rakennuspiirustuksista (12.2. 84 §); Suomalainen Gulf Oil Company oy:n anomuksesta saada sijoittaa bensiniisäiliöt jakelulaittei-neen Kiito-Linja oy:lle vuokratulle Ruoholahden varastoalueelle (30.4. 252 §); Suomi-Filmi oy:n anomuksesta saada sijoittaa tulenaran nesteen maanalainen säiliö Munkkisaaren tehdasrakennuksen pihalle (19.11. 576 §); Rake oy:n ano-muksesta saada käyttää Länsisataman varastoalueellaan sijaitsevaa öljyvarastoa tulenarkojen aineiden säilyttämiseen (17.12. 639 §).

S u o m e n s a t a m a l i i t o l l e annettiin lausunto liikennemak-sujen kantamisesta Helsingin sataman kautta kulkevista neuvostovenäläisistä transitotavaroista (22.10. 525 §).

Venelaiturit. Kruununhaan Venekerho oikeutettiin (26.5. 286 §) sijoittamaan ankkuripoijuja yhdistykselle vuokratun Pohjoissataman venelaiturin läheisyyt-teen sekä pitämään yhdistyksen lippua sille vuokratulla venelaiturilla.

L. Koskisen anomus saada rakentaa väliaikainen venelaituri enintään kah-delle veneelle Munkkiniemen ajosillan tienoille hylättiin (11.6. 305 §).

Kruununhaan Venekerholle vuokrattiin (17.12. 659 §) Pohjoissataman venelai-turi purjehduskaudeksi 1952 ja edelleen purjehduskaudeksi kerrallaan, ellei sopimusta irtisanota ennen maaliskuun 1 päivää, 360 000 mk:n vuokrasta pur-jehduskaudelta. Suomen moottoriveneklubille vuokrattiin (17.12. 659 §) Poh-joissatamassa Uudenmaan kasarmin edustalla sijaitseva venelaituri 135 000 mk:n vuokrasta purjehduskaudelta ja muutoin samoin ehdoin kuin edellä mai-nittu laitur.

Maa-alueiden vuokraukset ym. Irtisanomisajoin vuokrattujen alueiden vuokrat kannettiin kertomusvuonna v:n 1950 tammii-lokakuun keskimääräisen indeksiluvun 9 715 (perusindeksi v:n 1914 ensipuolisko = 100) perusteella 870 % korotettui-na.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla vuok-rattujen alueiden vuokramaksut kannettiin kertomusvuoden huhtikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään 1952 sopimusmääräysten mukaisesti v:n 1950 keskimääräisen elinkustannusindeksin 9 890 perusteella 880 % korotettuina.

Lautakunnan päätösten (jaoston päättämistä vuokrauksista ks. seur.s.) mu-kaisesti vuokrattiin (11.6. 317 §) Suomen kaapelitehdas oy:lle 8 075 m²:n suuruinen Ruoholahden varastoalue n:o 56 20 mk/m² perusvuosivuokrasta ja Oy. Mercantile ab:lle 7 800 m²:n suuruinen Ruoholahden varastoalue n:o 55 15 mk/m² perusvuosivuokrasta kertomusvuoden heinäkuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään 1956.

Suomen höyrylaiva oy:lle vuokrattiin (10.9. 439 §) 1 486 m²:n suuruinen Katajanokan varastoalue H ll 14 mk/m² perusvuosivuokrasta syyskuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään 1956.

Makasiinirannan rakennustöiden tielle joutuvina irtisanottiin (26.2. 144 §) Suomen höyrylaiva oy:lle ja Ab. Stevedoring oy:lle vuokrattuja varastoaluel-ta koskevat vuokrasopimukset päättyviksi toukokuun 31 p:nä.

Oy. Algol ab. nimisen yhtiön piirustukset Länsisataman korttelista n:o 256 vuokraamalleen alueelle rakennettavaksi suunniteltua 25 000 l:n tärpättisäi-liötä varten hylättiin (26.2. 127 §).

Jaoston käsittelemät asiat. Satamalautakunnan johtosäännön 9 §:n perusteella lautakunta asetti keskuudestaan viisijäsenisen jaoston käsittelemään varastoalueiden ja varastosuojien vuokraamista, laiturihuoltotoiminnasta aiheutuvia korvauksia sekä vuokratuilla alueille suunniteltujen rakennusten piirustuksia koskevia kysymyksiä.

Alueiden vuokraukset. Kertomusvuoden aikana jaosto teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala m ²	Vuokrankausi	Indeksilukua 1000 vastaava perusvuokra vuodessa mk/m ²	Päätös
Oy. Algol ab.	Länsisataman alue V 6	3 504	1.4.1951 alk. 6 kk. irtis.	15	26.2. 19 §
Helsingin kaupungin kaasulaitos	Verkkosaaren alue	666	15.2.1951 alk. 1 kk. irtis.	4	29.1. 15 §
Oy. Aimo Lindgren ab.	Länsisataman alue V 1	2 812	16.8.1951 alk. 6 kk. irtis.	14	24.9. 61 §
Oy. Machinery ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 7	777	1.7.1951 alk. 6 kk. irtis.	15	25.6. 49 §
Oy. Telko ab.	Länsisataman varastoalue 265 i	2 748	1.4.1951 alk. 6 kk. irtis.	14	26.2. 19 §
Valtameri oy.	Katajanokan varastoalue H 4	2 774	1.8.1951 alk. 6 kk. irtis.	15	28.5. 44 §
S:n	Sörnäisten varastoalue n:o 4	1 000	1.12.1951 alk. 1 kk. irtis.	15	29.10. 68 §

Aug. Eklöf ab:lle vuokrattiin (2.4. 27 §) laivauskaudeksi 1951, jatkuen sopimus laivauskauden kerrallaan, ellei sitä irtisanota ennen maaliskuun 1 päivää 200 000 m²:n ja 75 000 m²:n suuruiset vesialueet Vanhankaupunginlahdelta vastaavasti 10 000 mk:n ja 3 750 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin. Samalla päätettiin merkitä yhtiön vesialueita koskevat aikaisemmat vuokrasopimukset päättyneiksi joulukuun 31 p:nä 1950.

Ruoholahdesta joulukuun 18 p:nä 1950 irtisanotuille vuokramiehille, D.S. Smirnoffin kuolinpesää lukuunottamatta, myönnettiin (16.4. 32 §) muuttoaikaa heinäkuun 1 p:stä alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin.

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin päättyviksi jälempänä mainitut vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi	Päätös
Oy. Algol ab.	Länsisataman alue V 6	31.3.1951	26.2. 19 §
Betoni- ja puurakennus oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 7 a	30.6.1951	25.6. 48 §
Ab. Finnish Stevedores oy.	Katajanokan alue n:o 4	29.2.1952	19.11.77 §
Ikas oy.	Katajanokan alue n:o 7	29.2.1952	19.11.77 §
Kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osasto	Katajanokan alue H 4	31.7.1951	15.1. 5 §
Laatusuksi oy.	Sörnäisten varastoalue n:o 4	30.11.1951	27.8. 54 §
Oy. Aimo Lindgren ab.	Länsisataman alue V 1	15.8.1951	24.9. 61 §
Rautakonttori oy.	Katajanokan alue n:o 6	29.2.1952	19.11.77 §
Seximo oy.	Länsisataman varastoalue V 12	20.11.1951	3.12. 83 §

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi	Päättös
Oy. Shell ab.	Sörnäisten varastoalue	31.1.1952	29.10.71 §
S:n	Sörnäisten öljyjohtoalue	30.4.1952	29.10.71 §
Suomen höyrylaiva oy.	Katajanokan alue n:o 14	31.7.1951	15.1. 3 §
S:n	Katajanokan alue n:o 5	29.2.1952	19.11.77 §
Oy. Telko ab.	Länsisataman alue V 7	31.3.1951	26.2. 19 §
Valtameri oy.	Katajanokan alueet n:o 12 ja 13	31.7.1951	15.1. 3 §
S:n	Katajanokan varastoalue H 4	31.7.1951	28.5. 44 §
Oy. Wetek ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 7 b	31.7.1951	28.5. 40 §
Wicander & Larson ab.	Katajanokan alue n:o 15	31.7.1951	15.1. 3 §
Oy. Åkerman ab.	Katajanokan alue n:o 3	29.2.1952	19.11.77 §

Erinäisten oikeuksien myöntäminen. Oy. Algol ab. oikeutettiin (15.1. 9 §) pitämään Meklarinkadun liikennealueella ilmaratanosturin telinettä helmikuun 1 p:stä alkaen 6 kk:n irtisanomisajoin 3 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta indeksikorotuksin. Kiito-Linja oy. oikeutettiin (24.9. 63 §) pitämään kahta polttoaineen jakelulaitetta vuokra-alueellaan Ruoholahdessa 3 kk:n irtisanomisajoin 2 500 mk:n vuotuisesta korvauksesta indeksikorotuksin. Oy. Nobel-Standard ab. oikeutettiin (2.4. 26 § ja 25.6. 46 §) pitämään bensiinin jakelulaitteita kesäkauden 1951 aikana Kauppatorin altaan varrella 67 200 mk:n ja Pohjoisrannan venelaiturilla 6 000 mk:n korvauksesta. Punkaharjun laiva oy. (15.5. 35 §) ja Oy. Sight-Seeing ab. (16.4. 30 §) oikeutettiin pitämään kesäkauden 1951 aikana lipunmyyntikojuja Eteläsatamassa 6 000 mk:n korvauksesta.

Helsingin satamamiehet yhdistyksen oikeus pitää satama-alueilla jättepaperein keräyslaatikoita merkittiin (2.4. 28 §) päättyneeksi.

Vuokraoikeuksien siirrot. Ab. Victor Ek oy:n, Oy. Merikiito ab:n ja Ab. Henry Nielsen oy:n vuokraoikeus Länsisataman vuokra-alueeseen siirrettiin (19.11. 74 §) mainittujen ja Ab. Lars Krogius & Co oy:n yhteiseksi. Oy. Koksipuriste ab:n vuokraoikeus Länsisataman vuokra-alueeseen siirrettiin (15.5. 36 §) Polttoaine osuuskunnalle.

Laatusuoksi oy:n ja Rakentajain Hankinta- ja Kuljetus oy:n anomus ensin mainitun yhtiön Sörnäisten varastoalueen n:o 4 vuokraoikeuden siirtämisestä jälkimmäiselle yhtiölle hylättiin (24.9. 64 §).

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston hallinnassa olevista rakennuksista vuokralle annettujen varastotilojen vuokrasopimukset irtisanottiin (28.5. 42 §) päättyviksi joulukuun 31 p:nä, paitsi Munkkisaaren tehdasrakennuksen vuokralaisten sopimukset toukokuun 31 p:nä 1952. Vuokrat tarkistettiin (3.12. 80 §) seuraaviksi: kivirakennuksissa lämmin varastotila 100 mk/m²/kk; kivirakennuksissa kylmä varastotila 60 mk/m²/kk; yleisen talletusvaraston rakennuksessa 70 mk/m²/kk; Länsisataman puurakennuksessa E 50 mk/m²/kk ja muissa puurakennuksissa 40 mk/m²/kk.

Samalla pidennettiin irtisanotut vuokraoikeudet tarjottuista vuokrista entisiin ehdoin tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen.

Tilastolliselle päätoimistolle vuokrattiin (12.3. 23 §) I tullikamarin ulklakkokerroksesta 200 m²:n suuruinen varastotila maaliskuun 1 p:stä alkaen 1 kk:n irtisanomisajoin 45 mk/m²:n kuukausivuokrasta. Ab. Stevedoring oy:lle vuokrattiin (28.5. 41 §) Eteläsataman rantamakasiinista n:o 1 150 m²:n suuruinen osasto 1 kk:n irtisanomisajalla 60 mk/m²:n kuukausivuokrasta. Kansainvälinen kuljetus oy:lle vuokrattiin (3.12. 81 §) Katajanokan varstorakennuksesta n:o 3 170 m²:n suuruinen osasto tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen 6 kk:n irtisanomisajoin 60 mk/m²:n kuukausivuokrasta.

Lämpöuuni oy:lle Munkkisaaren tehdasrakennuksesta vuokratun 336 m²:n suuruisen varastotilan vuokraoikeus siirrettiin (27.8. 53 §) Oy. Marmorihomo ab:lle. O.J. Dahlberg oy:lle Katajanokan yleisestä talletusvarastosta vuokra-

tun varastotilan vuokraoikeus siirrettiin (31.12. 88 §) ko. yhtiölle ja Paperityö oy:lle yhteisesti, jolloin myös varastotila pienennettiin 645 m²:stä 485 m²:ksi.

Eteläsataman katoksesta Etelän Kala oy:lle, Northern Steamship Co Ltd:lle ja Riistanvienti oy:lle vuokrattujen varastotilojen vuokraoikeudet irtisanottiin (24.9. 65 §) päättyviksi joulukuun 31 p:nä. Vuokraoikeudet pidennettiin (31.12. 85 §) korotetuista vuokrista kesäkuun 15 p:ään 1952 saakka.

Andelslaget Varuboden osuusliikkeen vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksesta n:o 3 vuokrattuun 170 m²:n suuruiseen varastotilaan (15.1. 4 §) irtisanottiin päättyväksi kesäkuun 30 p:nä. Tupakkatehdas Fennian vuokraoikeus yleisestä talletusmakasiinista vuokrattuun varasto-osastoon A VI merkittiin (16.4. 33 §) päättyneeksi huhtikuun 10 p:nä. Pajako oy:n vuokraoikeus yleisen talletusvaraston rakennuksesta vuokrattuun varastotilaan irtisanottiin (19.11. 76 §) päättyväksi joulukuun 31 p:nä. Ravintoloitsijain keskusvarasto oy:n vuokraoikeus yleisen talletusvaraston rakennuksesta vuokrattuun varastotilaan irtisanottiin (19.11. 76 §) päättyväksi helmikuun 29 p:nä 1952. Kansainvälinen kuljetus oy:n vuokraoikeus yleisen talletusvaraston rakennuksesta vuokrattuun varastotilaan merkittiin (3.12. 81 §) päättyväksi joulukuun 31 p:nä.

Hyväksytyt piirustukset. Jaosto hyväksyi omalta osaltaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Nobel-Standard ab:n Sörnäisten niemen naftasäiliön (15.1. 6 §), Veljekset Udd'in Ruoholahden kahden vajarakennuksen (15.1. 7 § ja 10.9. 58 §), Oy. Algol ab:n Länsisataman ilmaratamos-turin (15.1. 9 §), Puukese oy:n Ruoholahden avokatoksen (29.1. 12 §), Riimähän lautatarha oy:n Ruoholahden avokatoksen (29.1. 13 ja 14 §), Kiito-Linja oy:n Ruoholahden autotavara-aseman (16.4. 31 §), Oy. Hiilko ab:n Länsisataman varastosuojan (15.5. 34 §), Oy. Nobel-Standard ab:n Sörnäisten varastorakennuksen (28.5. 39 §), Ab. Victor Ek oy:n Länsisataman vajarakennuksen (28.5. 43 §), Rauta- ja konetarve oy:n Katajanokan varastorakennuksen (25.6. 50 §), Vaasan höyrymylly oy:n Munkkisaaren myllyn lisärakennuksen (10.9. 59 §), Valtameri oy:n Katajanokan varastosuojan (24.9. 62 §), Oy. Mercantile ab:n Ruoholahden varastorakennuksen (29.10. 72 §), Suomen kaapelitehdas oy:n Ruoholahden varastorakennuksen (29.10. 72 §), Suomen höyrylaiva oy:n Katajanokan varastosuojan (19.11. 78 §) ja Valtameri oy:n Sörnäisten varastoalueen lisärakennuksen (31.12. 87 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumatta jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavarain omistajille korvauksia seuraavat määrät: Oy. Petko ab:lle 8 727 mk (12.3. 21 §), Wärtsilä-yhtymä oy:n Hietalahden telakalle 43 388 mk (12.3. 22 §), Ab. Wilh. Bensow oy:lle 49 123 mk (29.10. 67 §), Rautakonttori oy:lle 10 038 mk (29.10. 69 §), Sähköliikkeiden oy:lle 1 130 mk (29.10. 70 §) ja Ab. Bang & Co.oy:lle 3 876 mk (31.12. 86 §).

Henkilökunta. Lautakunnan tekemästä (10.9. 443 §) esityksestä palkkalautakunta päätti syyskuun 25 p:nä pysyttää satamajohtaja K.W. Hopun virassaan yhden vuoden hänen saavutettuaan eroamisiansi helmikuun 22 p:nä 1952.

K a n s a l i a o s a s t o . Osaston tp. toimistoapulaisen virkaa hoitamaan satamajohtaja määräsi kassa- ja tiliviraston vanh. kassanhoitajan H.A. Hytösen tammikuun 1 p:stä lukien.

K a s s a - j a t i l i v i r a s t o . Toimentaja A.M. Liljeros määrättiin (15.1. 24 §) viransijaisena hoitamaan vanhemman kassanhoitajan virkaa tammikuun 1 p:stä lukien. Vt. toimistoapulaiselle E.F. Ekebonille myönnettiin (27.8. 419 §) ero virastaan syyskuun 1 p:stä lukien. Osaston avoinna olleeseen toimentajan virkaan nimitettiin (8.10. 493 §) tp. toimistoapulainen R.A.S. Matikainen ja toimistoapulaisen virkaan ylioppilas O.T. Meriluoto marraskuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginvaltuuston lokakuun 24 p:nä tekemällä päätöksellä siirrettiin apulaissatamakamreerin virka 33.palkkaluokasta 35.palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen.

S a t a m a k o n t t o r i . Kuoleman kautta poistuivat henkilökunnasta satamavalvojat U. Eerola ja K. Soimi. Avoimeksi tulleisiin satamavalvojan virkoihin nimitettiin (26.2. 125 §) rannikkolaiurit J. Mäkeläinen ja A.A. Andersson maaliskuun 1 p:stä alkaen. Satamatarkastajan virkaan nimitettiin (12.3. 158 §) merikapteeni O. Terkki toukokuun 1 p:stä alkaen. Vedenantomiehen virkaan nimitettiin (24.9. 469 §) merimies A.O. Lindroos lokakuun 1 p:stä alkaen.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Osaston viranhaltijoista kuolivat varastomies K.A. Meriluoto maaliskuun 17 p:nä, toimentaja H.A. Henriksson toukokuun 25 p:nä ja vaakamestari V. Avellan joulukuun 4 p:nä.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero eläkkeelle siirtyneille: siivooja E.A. Paulille (24.9. 473 §) lokakuun 1 p:stä, varastomies M. Pynnöselle (17.12. 663 §) maaliskuun 1 p:stä 1952 ja varastoesimies B.I. Falckille (31.12. 684 §) helmikuun 6 p:stä 1952 lähtien. Omasta pyynnöstä myönnettiin ero jäädytyslaitoksen konemestarille U.A. Tervaselle (30.4. 248 §) heinäkuun 15 p:stä ja tavaranmerkitsijä B.T. Petterssonille (24.9. 472 §) lokakuun 1 p:stä lähtien.

Osaston virkoja viransijaisina määrättiin hoitamaan: rouva F.E. Candolin 15.1. 24 §) toimentajan virkaa tammikuun 1 p:stä, hissilaitoksen koneenhoitaja ja G.R. Johansson (25.6. 339 §) jäädytyslaitoksen konemestarin virkaa heinäkuun 16 p:stä ja lämpöjohtomekaanikko F.G. Numfelt (25.6. 339 §) jäädytyslaitoksen konemestarin virkaa heinäkuun 16 p:stä marraskuun 30 p:ään.

Toimentajan virkaan nimitettiin (8.10. 492 §) tp. toimentaja A-R.L. Fransman marraskuun 1 p:stä. Jäädytyslaitoksen konemestarin virkaan nimitettiin (22.10. 527 §) konemestari E.M. Valtonen joulukuun 1 p:stä.

S a t a m a r a k e n n u s o s a s t o. Kuoleman kautta poistuivat henkilökunnasta piirtäjä A.A. Söderholm toukokuun 7 p:nä ja toimistoapulainen A.M.F. Dahlbo marraskuun 26 p:nä. Säädetyn eroamisiän perusteella myönnettiin (12.3. 157 §) ero virastaan rakennusmestari K. Pimiälle huhtikuun 27 p:stä lähtien. Lautakunnan tekemästä esityksestä myönnettiin rakennusmestari Pimiälle Suomen kaupunkiliiton ansiomerkki 30 vuoden palveluksesta. Lautakunnan puollettua (28.5. 287 §) satamarakennuspäällikkö S.S. Randelinin anomusta eron myöntämisestä virastaan saavutetun eroamisiän perusteella kaupunginhallitus myönsi anojalle eron syyskuun 1 p:stä. Lautakunnan tekemästä esityksestä myönnettiin satamarakennuspäällikkö Randelinille Suomen kaupunkiliiton 30-vuotisansiomerkki. Kun lautakunnan päätöksellä (9.10.1950 549 §) 43.palkkaluokan insinöörin virkaan valittu diplomi-insinööri P.E. Koponen ei ollut voinut ryhtyä hoitamaan virkaansa, todettiin (8.10. 494 §), että tämä päätös oli rauennut. Toimistoapilaiselle A.L. Hänniselle myönnettiin ero virastaan syyskuun 20 p:stä.

Lautakunnan annettua (27.8. 417 §) hakijoista lausuntonsa kaupunginhallitus nimitti satamarakennuspäällikön virkaan apulaissatamarakennuspäällikkö E.G.O. Backbergin. Avoimeksi tullutta apulaissatamarakennuspäällikön virkaa määrättiin (27.8. 428 §) hoitamaan yli-insinööri P.J. Duncker ja yli-insinöörin virkaa viransijaisena insinööri J.E. Ask, kumpikin syyskuun 1 p:stä.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: lokakuun 1 p:stä lukien diplomi-insinööri I.R. Helander (10.9. 434 §) 42.palkkaluokan insinöörin virkaan, rakennusmestari N.A. Viitala (10.9. 435 §) 31.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan, rakennusmestari E.P. Wennerström (24.9. 470 §) 37.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan ja tp. toimistoapulainen I.T. Lahtinen (24.9. 471 §) 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan sekä tammikuun 1 p:stä 1952 rakennusmestari T.I. Puupponen (3.12. 626 §) 35.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan.

Osaston apulaisinsinöörin virkoja viransijaisina määrättiin hoitamaan: diplomi-insinööri F.A. Ehrström (26.2. 143 §) maaliskuun 1 p:stä toukokuun 18 p:ään ja diplomi-insinööri K.K.G. Krook (10.9. 434 §) lokakuun 1 p:stä.

Toimistoapulaisen A.M.F. Dahlbon kuoleman johdosta avoimeksi tullutta 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa määrättiin (3.12. 617 §) viransijaisena hoitamaan 20.palkkaluokan toimistoapulainen E-L. Lindholm, Lindholmin virkaa 18.palkkaluokan toimistoapulainen I.C.C.M. Kotte sekä Kotten virkaa tp. toimistoapulainen S. Hakkarainen, kaikki joulukuun 1 p:stä.

S a i r a u s l o m a t. Sairauslomia myönnettiin viranhaltijoille kertomusvuoden kuluessa 527 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 5 187, joista 3 925 päivää täysin palkkaeduin, 1 220 2/3 palkkaeduin ja 42 päivää ilman palkkaa. Sairausloma-ajalta maksettiin palkkaa yhteensä 5 382 698 mk.

Varastorakennukset, laituripituis ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 56 500 m² ja katosten pinta-ala 1 925 m², yhteensä 58 425 m². Länsisataman varastorakennusten lattia-ala oli 41 400 m². Koko satamassa oli siten varastorakennusten ja katosten lattia-ala yhteensä 99 825 m². Kertomusvuoden aikana otettiin varastotilan puutteen vuoksi käytäntöön keskeneräinen Katajano-kan vuota- ja öljymakasiini, johon heinäkuusta lähtien sijoitettiin tullaa-

maatonta tuontitavaraa. Rakennuksen eräät sisustustyöt olivat vielä kesken ja sen luovuttaminen satamalaitokselle siirtyi seuraavaan vuoteen. Rakennuksen lattia-ala, joka on noin 5 000 m², ei sisälly edellä oleviin lukuihin.

Pysyväisten, vähintään 2 m syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 5 932 m. Tähän määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys on yli 2 m.

Satamien rautatieraitteiden pituus oli vuoden lopussa 64 100 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 17 794 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 29 920 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 8 640 m².

Vuoden päättyessä satamalautakunnan hallinnassa oleva maa-alue oli 141 ha ja vesialue 3 542 ha.

Tavarain purkaukseen käytettävien ns. laiturikenttien ala oli Eteläsatamassa ja Katajanokalla 55 000 m², josta 40 000 m² sijaitsi lähellä laituria ja 15 000 m² rautatieraitteiden varrella. Länsisataman laiturikenttien ala oli yhteensä 150 000 m², josta 80 000 m² lähellä laituria ja 70 000 m² rautatieraitteiden varrella. Varastoalueita, joiden vuokraamisesta on tehty kirjalliset vuokrasopimukset, oli vuoden päättyessä 513 462 m².

Satamalaitoksella oli kertomusvuonna 48 laiturinosturia, 6 autonosturia ja 9 haarukkatrukkia.

Eteläsataman Makasiinirannalle sijoitettavat kaksi 3-tonnin nosturia päätettiin (15.1. 35 §) hankkia Demag A.G. nimiseltä saksalaiselta toiminimeltä.

Satamaliikenne

Helsingin satama oli suljettuna helmikuun 25 p:n ja huhtikuun 2 p:n välisenä aikana, kun se sitä vastoin edellisenä vuonna oli avoinna koko vuoden.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 5 329 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 030 610 rekisteritonnia ja lähti 5 295 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 007 301 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 5 116 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 857 909 rekisteritonnia ja lähti 5 097 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 841 756 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 213 ja vetomäärä 172 701 rekisteritonnia eli 9.3 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 198 ja vetomäärä 165 545 nettorekisteritonnia eli 9.0 %.

V. 1951 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, yhteensä 2 555 725 nettorekisteritonnia, joista ulkomaisessa merenkulussa 2 497 alusta nettovetomäärältään yhteensä 2 239 503 nettorekisteritonnia. Satamasta lähti 9 012 alusta, yhteensä 2 550 803 nettorekisteritonnia, joista ulkomaisessa merenkulussa 2 498 alusta, yhteensä 2 237 665 nettorekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneiden alusten vetomäärään verrattuna 79.5 % ja lähteneiden alusten vetomäärään nähden 78.7 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	136	130 897	13	3 302	149	134 199
Helmikuu	31	23 503	5	2 104	36	25 607
Maaliskuu	-	-	-	-	-	-
Huhtikuu	129	92 986	9	2 232	138	95 218
Toukokuu	255	192 058	384	18 123	639	210 181
Kesäkuu	296	203 168	380	19 111	676	222 279
Heinäkuu	297	200 737	461	23 380	758	224 117
Elokuu	275	204 379	386	21 582	661	225 961
Syyskuu	258	203 581	403	20 811	661	224 392
Lokakuu	271	232 551	478	27 502	749	260 053
Marraskuu	250	179 291	292	16 427	542	195 718
Joulukuu	237	200 514	83	12 371	320	212 885
Koko vuosi	2 435	1 863 665	2 894	166 945	5 329	2 030 610

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
<i>Kotipaikka:</i> Helsinki	616	568 454	152	17 019	768	585 473
Muualla kotimaassa	462	215 124	2 742	149 926	3 204	365 050
Ulkomailla	1 357	1 080 087	-	-	1 357	1 080 087
<i>Lähteneet alukset:</i>						
Tammikuu	130	122 691	14	3 480	144	126 171
Helmikuu	60	51 064	5	2 104	65	53 168
Maaliskuu	-	-	-	-	-	-
Huhtikuu	84	57 616	6	1 698	90	59 314
Toukokuu	275	202 694	347	16 697	622	219 391
Kesäkuu	300	215 051	408	19 782	708	234 833
Heinäkuu	284	185 688	445	22 675	729	208 363
Elokuu	280	212 527	396	21 970	676	234 497
Syyskuu	251	203 806	404	21 102	655	224 908
Lokakuu	275	218 464	468	26 669	743	245 133
Marraskuu	256	196 855	303	16 973	559	213 828
Joulukuu	218	175 190	86	12 505	304	187 695
Koko vuosi	2 413	1 841 646	2 882	165 655	5 295	2 007 301
<i>Kotipaikka:</i> Helsinki	600	555 111	149	16 168	749	571 279
Muualla kotimaassa	456	213 087	2 733	149 487	3 189	362 574
Ulkomailla	1 357	1 073 448	-	-	1 357	1 073 448

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 304 eli 14.3 % ja vetomäärä 166 309 nettorekisteritonnia eli 9.8 % suurempi kuin edellisellä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 295 eli 13.9 % ja vetomäärä 159 020 nettorekisteritonnia eli 9.5 % suurempi kuin edellisellä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 078, yhteensä 783 478 nettorekisteritonnia eli 42.0 % ja ulkomaisia 1 357, yhteensä 1 080 087 nettorekisteritonnia eli 58.0 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 056, yhteensä 768 198 nettorekisteritonnia eli 41.7 % ja ulkomaisia 1 357, yhteensä 1 073 448 nettorekisteritonnia eli 58.3 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 91 eli 3.0 % pienempi ja vetomäärä 6 392 nettorekisteritonnia eli 4.0 % suurempi kuin edellisellä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 97 eli 3.3 % pienempi ja vetomäärä 6 525 nettorekisteritonnia eli 4.1 % suurempi kuin edellisellä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 1 835 247 painotonna ja lähti ulkomaille 464 453 painotonna. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 299 700 painotonna. Edellisellä vuonna vastaavat luvut olivat 1 456 585, 443 909 ja 1 900 494 painotonna. Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 378 662 painotonna eli 26.0 %. Vienti lisääntyi 20 544 painotonna eli 4.6 %. Koko ulkomaisen tavaraliikenne lisääntyi 399 206 painotonna eli 21.0 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1951 ja 1950 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1951 Painotonna	1950 Painotonna
Kappaletavara ja metallit	431 273	345 155
Vilja ja viljatuotteet	101 140	73 944
Kivihiili ja koksi	741 778	576 245
Öljyt	177 127	138 865
Lannoitusaineet	34 320	22 311
Muu tavara	349 609	300 065
Yhteensä	1 835 247	1 456 585

Vientitavarat jakaantuivat v. 1951 ja 1950 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1951	1950
	Painotonna	Painotonna
Kappaletavara	52 677	80 275
Paperi	62 327	65 139
Pahvi ja kartonki	28 036	24 091
Puuhioke ja selluloosa	57 051	69 776
Vaneri	46 819	35 190
Sahattu puutavara	117 372	97 581
Sahaamaton puutavara	72 417	41 498
Muu tavara	27 754	30 359
Yhteensä	464 453	443 909

Sahattua puutavaraa vietiin 41 918 standarttia, edellisenä vuonna 34 850 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 145 805 m³, edellisenä vuonna 83 556 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina edellä olevaan tilastoon.

Tuonti ja vienti jakaantuivat v:n 1951 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonna	Vienti, painotonna	Yhteensä, painotonna
Tammikuu	148 886	46 241	195 127
Helmikuu	32 395	64 310	96 705
Maaliskuu	-	-	-
Huhtikuu	126 884	42 894	169 778
Toukokuu	194 018	56 791	250 809
Kesäkuu	164 761	37 874	202 635
Heinäkuu	163 958	38 700	202 658
Elokuu	184 498	36 466	220 964
Syyskuu	189 165	25 670	214 835
Lokakuu	221 907	48 819	270 726
Marraskuu	191 851	31 575	223 426
Joulukuu	216 924	35 113	252 037
Koko vuosi	1 835 247	464 453	2 299 700

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 998 711 painotonna eli 54.4 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 836 536 painotonna eli 45.6 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 216 751 painotonna eli 46.7 % ja ulkomaiset alukset 247 702 painotonna eli 53.3 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 215 462 painotonna eli 52.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 084 238 painotonna eli 47.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 73.8 % ja ulkomaisilla 26.2 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 52.8 % ja ulkomaisilla aluksilla 47.2 %; koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 68.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 31.1 %.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 457 617 painotonna ja lähti 6 192. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 463 809 painotonna. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 417 631, 6 734 ja 424 365. Lisäys koko liikenteessä oli 39 444 painotonna eli 9.3 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1 9 5 1.		1 9 5 0	
	m ³	Painotonna	m ³	Painotonna
Sahattu puutavara	2 057	1 234	1 652	991
Halot	19 882	8 857	14 962	6 611
Muu sahaamaton puutavara	180	108	-	-
Hiekka	220 299	330 448	215 822	323 733
Tiilet	-	1 025	-	5 142
Kalkki ja sementti	-	77 694	-	72 654
Öljyt	-	36 852	-	7 569

Tavararyhmä	1 9 5 1		1 9 5 0	
	m ³	Painotonna	m ³	Painotonna
Kasvikset	-	34	-	87
Kalat	-	202	-	206
Muu tavara	-	1 163	-	638
Yhteensä		457 617		417 631

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1 9 5 1		1 9 5 0	
	m ³	Painotonna	m ³	Painotonna
Kappaletavara		15		114
Öljyt		3 950		5 210
Puutavara	257	154		-
Muu tavara		2 073		1 410
Yhteensä		6 192		6 734

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 42 121 matkustajaa ja lähti 40 627 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 34 986 ja 32 663.

Nosturit. Laiturinosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 85 516 ja oli tuntimäärä 8 073 eli 10.4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötuntien lisäys oli 5 403 eli 19.2 % ja Länsisataman nosturien osalta 2 670 eli 5.4 %. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötunteja yhteensä
	25 tonnin nosturi	2½ ja 2½-5 tonnin nosturit 16 kpl	Laivarannan nosturit 16 kpl	Saukonlaiturin nosturit 11 kpl	
1 9 5 1					
Tammikuu	55	3 084	3 235	2 188	8 562
Helmikuu	41	1 874	1 764	1 006	4 685
Maaliskuu ...	11	206	70	509	796
Huhtikuu	57	2 156	2 601	1 302	6 116
Toukokuu	-	3 750	3 257	1 517	8 524
Kesäkuu	49	2 989	3 338	1 006	7 382
Heinäkuu	48	3 329	3 201	782	7 360
Elokuu	88	3 604	3 016	1 491	8 199
Syyskuu	85	3 087	2 471	2 251	7 894
Lokakuu	43	3 672	3 710	2 931	10 356
Marraskuu ...	33	2 884	3 042	2 529	8 488
Joulukuu	25	2 412	2 412	2 305	7 154
<i>Koko vuosi</i>	<i>535</i>	<i>33 047</i>	<i>32 117</i>	<i>19 817</i>	<i>85 516</i>
Näistä ylityötunteja	138	8 413	6 325	5 232	20 108
1 9 5 0	625	27 554	28 804	20 460	77 443
Näistä ylityötunteja	175	5 661	4 675	4 345	14 856

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 311. Aluksista purettiin 633 976 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 38 300 tonnia.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 364 alusta, joista 732 Katajanokalla ja 632 Länsisatamassa.

Autonostureiden työtuntien lukumäärä oli 8 573 ja *haarukkatrukkien* 11 222.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 113 166 m³, josta 81 088 m³ myytiin aluksille, 750 m³ vettä annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkiä Otso käytti 820 m³ ja Turso 2 653 m³.

Loppuosaa oli hukkavettä, jonka pakkassähällä on annettu juosta johdoista niiden jäähtymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesiprocomut eivät olleet kertomusvuonna käytössä.

Jäänsärkijä Otso. Helmikuun 7 ja 26 p:n välisenä aikana Otso oli erikoissopimuksella Merenkulkuhallituksen käytössä jäänsärkijätöissä Hangon ja Turun saaristossa. Tänä aikana jäänsärkijä Sisu avusti Helsingin laivaliikennettä. Sopimusehtojen mukaisesti Merenkulkuhallitus korvasi aluksen mainittuna aikana käyttämät poltto- ja voiteluaineet, suoritti laivaväen vapaapäivä- ja ylityökorvaukset sekä aluksen luotsauskulut. Kaupunki puolestaan suoritti päällikön ja laivaväen säännölliset palkat sekä oli oikeutettu kantamaan omaan laskuunsa hinauskorvaukset. Tänä aikana Otso oli kulussa 190 tuntia ja kulki 1 296,2 meripenikulmaa. Valtion polttoöljyä alus käytti 151,7 tonnia, koneöljyä 655 kg ja kivihiiltä 2 tonnia. Otso suoritti tänä aikana 30 hinausta, joista kaupungille veloitettiin 222 600 mk.

Kertomusvuoden aikana Otso oli kaikkiaan kulussa 569 tuntia ja kulki tänä aikana 3 272 meripenikulmaa. Se kulutti vuoden aikana polttoöljyä 500 tonnia, koneöljyä 759 kg ja halkoja 1 501 m³. Alus toimitti 60 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 578 300 mk.

Satamajäänsärkijä Turso. Kertomusvuoden aikana Turso oli kulussa 674 tuntia ja kulki tänä aikana 2 676 meripenikulmaa. Se kulutti kaasööljyä 133 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 1 501 kg. Turso toimitti 235 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 3 012 500 mk.

Kompassien tarkistus. Kompassiejaan tarkistuttamassa kävi kaikkiaan 168 alusta, joista 40 oli kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 128 tarkistuspaalustoon. Näistä aluksista 4 maksoi poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 7 250 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena satama-alueella liikennöimään hyväksyttiin 1 vuokrasoutuvene ja 54 vuokramoottorivenettä.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina vv. 1949-51 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1 9 4 9		1 9 5 0		1 9 5 1	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi-maaliskuu	4 219	7 196	4 189	9 472	3 917	4 583
Huhti-kesäkuu	4 146	5 315	3 224	4 898	6 625	3 885
Heinä-syyskuu	4 525	5 438	3 614	4 127	5 644	4 242
Loka-joulukuu	7 852	4 805	3 809	3 081	5 284	5 991
Koko vuosi	20 742	22 754	14 836	21 578	21 470	18 701

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 5 414 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 21 470 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 26 884 tonnia. Varastosta annettiin 18 701 tonnia ja v:een 1952 jäi varastoon 8 183 tonnia. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 40 171 tonniin, vastaten 36 414 tonnia v. 1950 ja 43 496 tonnia v. 1949.

Yleiseen varastoon otettujen tavarakerien lukumäärä oli kertomusvuonna 3 153, oltuaan edellisenä vuonna 2 245 ja v. 1949 1 732. Yleisestä varastosta annettujen tavarakerien lukumäärä oli vastaavasti 10 877, 9 320 ja 8 945.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 3 153, edellisenä vuonna 2 317 ja v. 1949 1 718. Talletustodistuksia varrantteineen annettiin vastaavasti 29, 25 ja 28.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 149 053, edellisenä vuonna 109 089 ja v. 1949 78 220.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1949 tonnia	1950 tonnia	1951 tonnia
Tammi-maaliskuu	342	1 408	2 851
Huhti-kesäkuu	135	469	1 573
Heinä-syyskuu	599	89	166
Loka-joulukuu	50	54	79
Koko vuosi	1 126	2 020	4 669

Laiturihuoltotoimintaa vv:n 1949-51 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralahetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonneja	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1 9 5 1					
Tammi-maaliskuu	102	8 272	8 168	79 116	59 354
Huhti-kesäkuu	387	28 300	28 006	240 115	188 346
Heinä-syyskuu	502	34 929	34 605	250 965	182 407
Loka-joulukuu	412	34 135	33 826	257 071	188 303
<i>Koko vuosi</i>	<i>1 403</i>	<i>105 636</i>	<i>104 605</i>	<i>827 267</i>	<i>618 410</i>
1 9 5 0	1 245	85 327	84 122	696 941	496 609
1 9 4 9	980	72 229	71 372	546 132	462 766

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain-punnituksiin käytettiin yhteensä 7 941 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 50 732 tonnia. Lisäksi toimitettiin koepunnituksia ja -mittauksia, joihin käytettiin 4 813 tuntia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 3 179 020 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkkoikseen 620 000 mk, heidän apulaistensa palkkioiksi 2 059 990 mk ja muihin kustannuksiin 499 030 mk.

Satamarakennusosasto

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu laituri- ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito ja perustustyöt, satama-alueiden suunnittelu, kunnostaminen ja kunnossapito, satamiin kuuluvien kaupungin huolehdittavien rautateiden kunnossapito, suunnittelu ja rakentaminen, satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa myös satamaliikenteelle osittain luovutettujen alueiden vastaanlaisia tehtäviä sekä muidenkin kuin satama-alueiden rautatieraitteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Vielä satamarakennusosasto suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautekunnalle 202 asiasta, joista 82 koski rakentamista tai suunnittelua, 57 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 63 hallinto-, henkilö- tai palkkaasioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Satamarakennusosaston teknilliseen henkilökuntaan kuului: satamarakennuspäällikkö, apulaissatamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, kaksi piiri-insinööriä, yhdeksän insinööriä, arkkitehti, kolme vaakitsijaa ja viisi piirtäjää. Vuoden lopussa oli avoinna apulaissatamarakennuspäällikön virka, kolme vakinaista insinöörin virkaa ja yksi piirtäjän virka. Kirjanpidosta, työläisten kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Lähettejä oli kaksi ja siivoojia yksi. Suoranaista työnjohtoa hoiti 24 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja 19 työnjohtajaa. Yksi rakennusmestari siirtyi eläkkeelle. Kirjoissa olevien työläisten lukumäärä oli vuoden alussa 570, huhtikuussa 630 ja vuoden lopussa 600. Työläisistä 3 kuoli ja 12 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 556 työläistä yhteensä 13 790 työpäivää.

Satamien korjausta ja kunnossapitoa varten määrärahoja oli menosäännössä 56 250 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 6 391 000 mk. Menot nousivat 62 638 515 mk:aan ja säästöä jäi 2 485 mk. Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Rakennuksia varten oli määrärahoja 13 500 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 2 700 000 mk, menot nousivat 16 198 385 mk:aan ja säästöä jäi 1 615 mk. Kiinteät laitteet: määräraha 33 000 000 mk, lisämääräraha 3 491 000 mk ja menot 36 490 130 mk sekä säästöä 870 mk. Irtonaiset laitteet: määräraha 7 500 000 mk, joka käytettiin kokonaan. Yleiset laitteet: määräraha 2 000 000 mk ja lisämääräraha 200 000 mk sekä menot 2 200 000 mk. Tavarain ja uponneiden veneiden poistamista varten satama-alueelta oli varattu 250 000 mk, joka käytettiin.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin. Länsisataman I-varastorakennuksen parveke eristyksineen korjattiin, K-varastorakennuksen ikkunat maalattiin ulkopuolelta ja eteläpääty saumattiin uudelleen, Eteläsataman tulili- ja pakkahuoneen ja varastorakennuksessa 6 olevien toimistohuoneiden sisämaalauksia suoritettiin ja puolet 12. varastorakennuksen katon lämpö- ja vesieristyksestä uudistettiin.

Kiinteiden laitteiden osalta kunnostettiin puulaitureita, korjattiin katu- ja laiturien kiveyksiä sekä puhdistettiin ja kunnostettiin viemäreitä. Venepaikkoja oli 2 224, joista 1 658 paalullisia. Käytössä oli 1 860 paikkaa. Venepaikkojen kunnossapito maksoi 2 540 mk paikkaa kohti. Töölön-Katajanokan satamaradan ja siihen kuuluvien valtionrautateiden kunnossapidettävien raiteiden kiveyksen ja vaihteensiltojen kunnossapito maksoi kaupungille 396 089 mk. Kaupungin kunnossapidettävien Länsisataman raiteiden kunnossapito maksoi 6 515 880 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren raiteiden 63 842 mk, Sörnäisten sataman ja Verkkosaaren raiteiden 1 500 119 mk ja Herttoniemen radan 3 211 814 mk.

Työlaivastosta ruoppuri ja neljä rautaproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla ja hinauslaivat H 1 ja H 3 Valmet oy:n Katajanokan telakalla. Mammutpumppuus ja kaivurit 1 ja 2 olivat talvella Makasiinirannan satamanrakennustyömaalla.

Siltoja jäälle asetettiin tammi-maaliskuussa. Korkeasaaren ja Laajasalon raitiosillat sekä Suomenlinnan laudakopolkku olivat käytössä.

Kulosaaren kartanon uimalaiturin kunnostamiseen käytettiin 190 130 mk satamien pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroja.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli kertomusvuoden talousarviossa 525 500 000 mk, josta 20 258 731 mk oli käytetty v. 1950, lisämäärärahoja saatiin 182 750 000 mk, ja ylitysoikeudet olivat 28 341 471 mk. V:sta 1950 siirtyi määrärahoja 310 496 787 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 1 026 829 527 mk, käytettiin 536 546 614 mk, siirtyi 487 066 760 mk v:een 1952 ja palautui 3 216 153 mk. Menot jakautuivat seuraavasti: Länsisataman rakennustyöt 12 339 172 mk, Eteläsatama, Makasiinirannan rakennustyöt 65 635 812 mk, Katajanokan rakennustyöt 6 178 653 mk, täytteen otto rannoille 3 000 000 mk, laiturien uusiminen 17 568 348 mk, uusia venelaitureita 1 256 071 mk, aallonmurtajan rakentaminen Eteläsatamassa 3 761 898 mk, Suomenlinnan liikenteen lautta-asema Eteläsatamassa 4 719 457 mk, Eteläsatama, Makasiinirannan nosturit 13 253 762 mk, satamien aitaaminen 2 190 346 mk, Makasiinirannan matkustajapaviljonki 219 894 965 mk, Makasiinirannan tullivarastorakennus 37 843 380 mk, Katajanokan tavara-asemarakennus 34 813 914 mk, Katajanokka, vuota- ja öljymakasiinirakennus 33 344 784 mk, Katajanokka, satamatyöntekijäin huoltorakennus 27 333 mk, ruoppausproomut 5 000 000 mk, Meklarinkadun kunnostaminen 1 100 000 mk, Sörnäisten vanhan pistolaiturin pidäntäminen 3 272 989 mk, Sörnäisten hiilisataman rakennustyöt 59 817 963 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren rakennustyöt 1 500 000 mk, liikennevenelaitureita Mustikkamaan liikennettä varten 5 928 684 mk, kaupungin telakka Länsisatamassa 2 669 914 mk ja Sörnäisten huoltorakennuksen varustaminen lämpöjohdoilla 1 429 169 mk. Lisäksi oli seuraavia töitä varten myönnetty määräraha, jota ei kuitenkaan kertomusvuonna käytetty, vaan siirrettiin seuraavaan vuoteen tai palautettiin kaupunginkassaan: Herttoniemen väylän syventäminen, määräraha 5 000 000 mk, joka siirrettiin v:een 1952, ja v:sta 1950 siirretty 2 589 142 mk, mikä palautettiin kaupunginkassaan, Katajanokan Rahapajanrannan nosturia varten määräraha 20 000 000 mk ja v:sta 1950 siirretty 15 649 327 mk siirrettiin v:een 1952, samoin autonosturien ja trukkien säilytysrakennusta varten länsisatamassa siirretty määräraha 2 000 000 mk ja uutta kauhanosturia varten siirretty 5 000 000 mk.

Länsisatamassa laajennettiin Laivarannan tuloraiteistoa ja jatkettiin nosturien rataa.

Makasiinirannan uudella osalla jatkettiin paalulaiturin takaisen paaluuri-
nan levittämistä ja suoritettiin laiturin edustan pohjan kallion louhiminen
loppuun. Satamaradan siirtämiseen kuuluvaa tukimuurien rakentamista jatket-
tiin. Makasiinirannan raiteiston muuttaminen aloitettiin, samoin jatkettiin
Ehrenströmintien siltaosan perustusten rakentamista, Sillan ja sen alaisen
kellarin rakentamisesta huolehtiminen kuului satamalautakunnan rakennustoimi-
kunnalle, joka antoi työn A.W. Liljberg oy:n suoritettavaksi Meriaseman ra-
kentamisen ohessa laskutuksen perusteella tehtävänä työnä.

Sörnäisten vanhan pistolaiturin uudistamiseen käytettiin 16 255 000 mk,
kun taas Herttoniemen rakennusainesataman rakentamiseen aikoinaan varatun
määrärahan jäännös, 2 589 142 mk, palautui.

Katajanokalla suoritettiin tavara-aseman rautatieraitteiston rakennustöitä;
hiilisataman kaduille, Hernesaareen, Kyläsaaren pohjoispuolelle ja Kotisaaren-
kadulle otettiin täytettä sekä jatkettiin Pohjoisrannan moottorivenelaiturin
laajentamistöitä. Särkän puoleinen aallonmurtaja kunnostettiin. Särkän ja Ha-
rakan välisen salmen aallonmurtaja saatiin pengerrytyksi lähes veden pintaan
ulottuvaksi.

Suomenlinnan liikenteen lautta-aseman rakennustöitä suoritti A.W. Lilje-
berg oy satamalautakunnan rakennustoimikunnan toimeksiannosta laskutuksen pe-
rusteella tehtävänä työnä. Satamarakennusosasto suoritti laiturin perustamis-
töitä. Varsinaisen Laivarannan alueen aita rakennettiin valmiiksi.

Makasiinirannan meriaseman perustukset rakennettiin valmiiksi. Muusta ra-
kentamisesta huolehtiminen kuului satamalautakunnan rakennustoimikunnalle,
joka antoi rakentamisen A.W. Liljberg oy:n tehtäväksi laskutuksen perusteel-
la tehtävänä työnä. Harjannostajaiset pidettiin joulukuun 1 p:nä.

Makasiinirannan tullivarastorakennuksen peruskuoppaa kaivettiin ja paalut-
tamista suoritettiin; samoin rakennustoimiston talorakennusosasto jatkoi Ka-
tajanokan tavara-asemarakennuksen rakentamista sekä Katajanokan vuota- ja öljy-
makasiinirakennus, jota rakennustoimiston talorakennusosasto rakensi, saa-
tiin melkein valmiiksi.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin Meklarinkadun kunnostami-
seen 1 100 000 mk ja Sörnäisten vanhan pistolaiturin pidentämiseen 3 272 989
mk.

Sörnäisten hiilisataman rakennustöitä jatkettiin. Laiturin arkkurakentei-
ta tehtiin ja asetettiin paikoilleen. Laiturin edustaa ruopattiin ja suori-
tettiin täyttämistä merihiekalla; samoin jatkettiin Hernesaaren rannan täyt-
tämistä ja rakennettiin valmiiksi Mustikkamaan liikenteen liikennevenelaitu-
ri sekä rakennettiin Länsisataman telakkaan kuuluva varastorakennus. Raken-
nustoimiston talorakennusosasto suoritti loppuun Sörnäisten huoltorakennuksen
lämpöjohtotyöt.

Yleiset työt. Kertomusvuoden menoarvioon oli yleisten töiden pääluokkaan
merkitty 12 586 000 mk satama-alueella olevien katujen, siltojen, viemärien
ym. korjausta ja kunnossapitoa varten. Lisämäärärahoja saatiin 4 800 400 mk
ja ylittämisoikeudet olivat 2 040 000 mk. Menot nousivat 19 406 400 mk:aan,
joten säästöä jäi 20 000 mk. Menot jakautuivat seuraaviin eriin: Lauttasaa-
ren sillan käyttö ja korjaukset 3 310 000 mk, Kulosaaren sillan käyttö ja
korjaukset 3 000 000 mk, muut sillat 800 000 mk, varasto- ja teollisuusaluei-
den kadut ja rautatiet 6 240 000 mk, viemärien suiden ruoppaaminen 1 700 000
mk, varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 250 000 mk, lumenkaatopaikkojen
ruoppaaminen 1 000 000 mk, pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 500 000 mk
sekä rakennustoimistolle suoritettava korvaus satamarakennusosaston yleiskus-
tannuksista 2 606 400 mk.

Lauttasaaressa sillan teräsrakenteet maalattiin aluminivärillä, kantta oli
korjattava melkoisesti. Kulosaaren silta tuettiin syksyllä huojumisen estämi-
seksi ja Katajanokan sillan kansi uudistettiin.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapitoon käy-
tettävissä olleet värat kuuluivat pääasiallisesti Arabian radan ja Herttonie-
men teollisuusraiteiden kunnossapitoon.

Kaupunginhallituksen yleisten töiden pääluokan käyttövaroista käytettiin
rakennustoimiston laskuun 799 240 mk satamaradan alueen aitaamiseen Leppäsuon
alueen kohdalla ja 319 928 mk Herttoniemen sillan varustamiseen ajojohteilla.

Uusia katuja, siltoja, viemäreitä ym. varten oli määrärahoja v:n 1951 ta-
lousarviossa 124 038 800 mk, lisämäärärahoja saatiin 20 300 000 mk ja ylittä-

misoikeudet olivat 230 000 mk. V:sta 1950 siirtyi 95 087 162 mk. Käytettävissä olleista varoista, 230 655 962 mk:sta, käytettiin 123 909 511 mk, siirtyi v:een 1952 112 731 629 mk ja säästyi 3 014 822 mk. Menot jakautuivat seuraaviin eriin:

Kaivopuiston rantatie 876 788 mk, Kulosaaren uusi silta 19 196 013 mk, Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalue 2 214 774 mk, Herttoniemen teollisuusalue 30 000 000 mk, Etelärantatien leventäminen 2 294 086 mk, Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueen viemärit 1 130 866 mk, Herttoniemen teollisuusalueen viemärit 31 250 000 mk, Meilahden uusi souturata 3 296 571 mk, jotka olivat siirtomäärärahoja, uusia pesulauttoja 1 490 336 mk, Pitkäsillanrannan kunnostaminen 14 238 mk, katusillan rakentaminen satamaradan yli Runeberginkadun kohdalle 14 217 039 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 17 928 800 mk. Lisäksi oli Lauttasaaren siltaa varten satamaradan ylitse myönnetty 5 milj. mk:n määräraha, joka siirrettiin v:een 1952.

Kaivopuiston rantatien eli Ehrenströmintien jalkakäytävätyöt jatkuivat. Kulosaaren sillan siltaosan suunnittelu edistyi niin pitkälle, että voitiin ryhtyä perustusten rakentamiseen ja suorittaa teräsrakenteiden tarjousten pyytämistä edeltävät toimenpiteet. Sillan rakentamiseksi ryhdyttiin salmen ruoppaamiseen marraskuun 21 p:nä. Samaan aikaan ryhdyttiin raivaamaan sillan kohdalla olevaa Sörnäisten rantaa. 2. pilarin peruskuopan kaivamiseen ryhdyttiin joulukuun 8 p:nä, Sörnäisten maatuen kaivutöihin joulukuun 28 p:nä sekä suoritettiin 6. ja 7. pilarin alushiekoitus. Maatukien ja pilarien verhoukivet tilattiin joulukuun 3 p:nä. Kulosaaren puolella purettiin vanha silta ja jatkettiin pengertämistä. Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella suoritettiin pengertämistä.

Herttoniemen öljysatama-alueen Bensinikadun varrelle rakennettiin kolmatta raidetta. Läntisellä teollisuusalueella pengerrettiin 51. raidekujaa. Itäisellä teollisuusalueella louhittiin Kirvesmiehenkatua ja pengerrettiin 65. raidekujaa. Eteläisellä teollisuusalueella louhittiin ja pengerrettiin Elo-nimistä raidekujaa sekä aloitettiin raiteen kiskottaminen. Suolakivenkadun ajorataa päällystettiin. Etelärantatiellä tehtiin levitysmuuria sekä Kyläsaaren varastoalueella oikaistiin Kumpulan puron uomaa.

Herttoniemen itäisellä teollisuusalueella tehtiin viemäriä Laajasalontien, Kirvesmiehenkatuun ja Sorvaajankatuun. Eteläisellä teollisuusalueella tehtiin viemäriä Elo-nimiseen raidekujaan. Sadevesiviemäri Asemakadulta mereen saatiin pääasiassa valmiiksi.

Meilahden uutta souturataa kunnostettiin suorittamalla ruoppausta ja laiturirakennustöitä. Uusia pesulauttoja rakennettiin vahvistetun ohjelman mukaisesti. Katusillan rakentamisen satamaradan yli Runeberginkadun kohdalle suoritti urakalla Oy. KreuTo ab.

Erinäiset sosiaaliset tehtävät

Urheilu ja retkeily. Uimarantojen hiekoittamista varten oli lisätalousarviossa 7 000 000 mk, ylitysoikeudet olivat 350 000 mk, menot nousivat 7 343 389 mk:aan ja v:lle 1952 jäi säästöä 6 611 mk.

Hiekkaa tuotiin Hiekkarannalle noin 15 000 m², Pihlajasaarelle noin 4 500 m² ja Mustikkamaalle noin 4 500 m².

Avustukset. Purjehdusseurojen satamissa suoritettavia töitä varten oli määrärahoja v:n 1951 talousarviossa 14 630 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 6 846 000 mk ja v:sta 1950 siirtyi 3 327 959 mk, avustukset olivat yhteensä 24 803 959 mk.

Avustukset jakautuivat seuraavasti: Nyländska jaktklubben 9 455 844 mk, Helsingfors segelsällskap 6 666 833 mk ja Merenkävijät 8 681 282 mk.

Työt suoritettiin pääasiallisesti rakennusliikkeitä apuna käyttäen. Yhdistysten Nyländska jaktklubben ja Helsingfors segelsällskap töitä suoritti Silta ja Satama oy., Merenkävijäin töitä Laatubetoni oy.

Laskuun suoritettut työt. Satamalaitoksen muiden osastojen, kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 58 556 598 mk:n arvosta seuraavasti: satamalaitoksen muiden osastojen laskuun 616 186 mk, kaupungin muiden viranomaisten laskuun 54 975 237 mk ja yksityisten laskuun 2 965 175 mk. Näistä töistä mainittakoon: proomukuljetukset Suomenlinnaan katurakennusosaston laskuun, Uunisaaren uimalaitoksen eräät perustus- ja vesirakennustyöt sekä Käpylän urheilukentällä ja Maunulan asuntoalueella suori-

tetut maaperän tutkimukset talorakennusosaston laskuun, osallistuminen etenkin satama-alueelta tapahtuneeseen lumen luontiin puhtaanapito-osaston laskuun, Makasiinirannan, Lauttasaarenkadun ja Sorvaaajankadun vesijohtokaivannon sekä Otaniemen ja Lauttasaaren vesijohtojen rakentamisen avustaminen, Sorvaaajankatuun tehty johtokaivanto kaasulaitoksen laskuun, Jätkäsaaren valonheitinpölyväiden perustukset, Suvilahden sähköaseman jäähdytysvesijohdon kaivannon ruoppaaminen ja Salmisaaren sähköaseman laiturij- ja rautatietyöt sähkölaitoksen laskuun, Korkeasaaren lauttalaiturin ja Hiekkarannan laiturin korjaaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun, teurastamon alueen raiteiden kunnostaminen sekä kalasataman laiturin muutos ja kellukelaiturin hoito teurastamon laskuun. Korvauksena laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijuille aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 305 483 mk. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja satama-alueelle ja avustettiin johtoja vesialueelle laskettaessa, Teakkari kylärahaston laskuun ruopattiin Otaniemen vesijohdon paikkaa, Wärtsilä-yhtymä oy:n laskuun ruopattiin Hietalahden telakan aluetta ja Elo oy:n laskuun päälylystettiin asianomaisen tontin katuosuus.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut. Hallintomenoihin oli kertomusvuoden talousarviossa määrärahoja 33 550 600 mk ja lisämäärärahaa saatiin 2 771 949 mk. Todelliset kustannukset nousivat 36 253 174 mk:aan, joten säästöä jäi 69 375 mk. Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: sääntöpalkkaiset virat 32 632 613 mk, tilapäistä työvoimaa 2 622 651 mk, huoneistomenot 230 625 mk, tarverahat 723 045 mk ja varastoalueiden tilitysvuokrat 44 240 mk.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijain osuudet satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista olivat:

	Työntekijäin osuus, mk	Viranhaltijain osuus, mk	Yhteensä, mk
Kesälomapalkat	20 012 624	1 579 293	21 591 917
Sairaslomapalkat	10 638 054	8 900	10 646 954
Hautausapu	142 730	130 680	273 410
Tapaturmavakuutusmaksut	3 547 428		3 547 428
Itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän palkat	1 461 909		1 461 909
Kansaneläkemaksut ja lapsiavustukset	11 527 725		11 527 725
Yhteensä	47 330 470	1 718 873	49 049 343

Osaston hallintomenot ja yleiskulut olivat yhteensä 85 302 517 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Kokonaismenot olivat 801 956 900 mk, josta oli viranhaltijain palkkoja 56 396 067 mk, suunnittelupalkkioita 2 596 483 mk, työntekijäin palkkoja 261 063 712 mk, laskuun teetettyjen töiden kustannuksia 7 163 715 mk, urakalla suoritettujen töiden kustannuksia 212 728 601 mk, rakennustoimiston varaston laskutuksia 117 351 486 mk, satamalaitoksen muiden osastojen laskutuksia 979 316 mk, kaupungin muiden laistosten laskutuksia 75 410 302 mk ja muita laskutuksia 68 267 218 mk.

Tuloja oli kaikkiaan 59 177 505 mk, josta laskut tilaustöistä 58 556 598 mk ja muut tulot 620 907 mk.

Menoarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 18 844 800 mk. Lisäkorvauksia saatiin 870 400 mk ja v:sta 1950 siirtyi 820 000 mk. Nämä yleiskustannusten korvaukset olivat siis yhteensä 20 535 200 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi yleiskustannusten korvauksina lisäksi 7 013 195 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 27 548 395 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. Kertyneet satamamaksut nousivat 34 342 844 mk:aan ja jakautuivat erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	30 445 372
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkесivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	1 093 801
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkiivat kotimaisessa liikenteessä	49 576
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkiivat kotimaisessa liikenteessä	776 470
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	123 738
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	21 715
7) Jäämaksuja	1 832 172
Yhteensä	34 342 844

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsingiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	8 364 200	3 421 615	18 659 557	30 445 372
2)	452 775	142 242	498 784	1 093 801
7)	584 848	296 832	950 492	1 832 172
Yhteensä	9 401 823	3 860 689	20 108 833	33 371 345

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 28.2 %, muille suomalaisille aluksille 11.6 % ja ulkomaisille aluksille 60.2 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamaksut nousivat 971 499 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 2 610 537 mk.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 195 891 207 mk:aan ja vientitavaroista 18 552 mk:aan.

Tuulaakimaksut muihin kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 5 121 663 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakautuivat v. 1951 ja v. 1950 seuraavien kaupunkien kesken:

	1951 mk	1950 mk		1951 mk	1950 mk
Tampere	3 203 418	2 779 281	Jyväskylä	241 893	177 107
Lahti	1 438 867	1 037 351	Hämeenlinna ...	237 485	166 878
			Yhteensä	5 121 663	4 160 617

Tuulaakimaksuja palautettiin 1 845 017 mk.

Liikennemaksutuloja oli tuontitavaroista 270 494 364 mk, vientitavaroista 24 989 906 mk ja oman maan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 3 518 141 mk. 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin alla mainituille kaupungeille:

	Mk		Mk
Turku	890 848	Rauma	83 782
Hanko	784 846	Kotka	43 284
Pori	127 119	Vaasa	1 099

Yhteensä 1 930 978

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja:

	Mk		Mk		Mk
Tampere	953 788	Rauma	199 893	Raahе	54 372
Vaasa	513 282	Kotka	153 560	Porvoo	40 255
Lahti	496 118	Kokkola	134 518	Mikkeli	28 241
Turku	478 561	Loviisa	74 760	Savonlinna	23 388
Pietarsaari	443 036	Jyväskylä	74 538	Joensuu	18 191
Pori	338 753	Hanko	62 826	Yhteensä	4 088 080

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 340 139 mk.

Laituri- ja aluevuokria kertyi 74 155 342 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 15 068 932 mk ja varastoalueiden vuokria 59 086 410 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 213 164 821 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaaajille menevät kustannukset ja tullivartiointikustannukset, 117 375 664 mk, jää nettoveloitukseksi 95 789 157 mk.

Kertomusvuoden bruttoveloitus oli 1 000 276 836 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 124 247 655 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritettut menot, muille kaupungeille suoritettut 30 %:n kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettoveloitus nousi kertomusvuonna 876 029 181 mk:aan. Tämä määrä oli 297 722 408 mk eli 51.5 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 240 376 381 mk eli 41.6 % talousarvion määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 370 232, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 169 221 ja muita 201 011.

Eri kuukausien kesken veloitus v. 1951 jakautui seuraavasti:

	1 9 5 1 mk	1 9 5 0 mk		1 9 5 1 mk	1 9 5 0 mk
Tammikuu	55 859 435	56 669 394	Heinäkuu	88 183 558	48 806 816
Helmi- kuu	35 961 516	43 273 982	Elokuu	79 920 554	38 367 257
Maaliskuu	21 067 508	42 774 865	Syyskuu	84 598 472	42 626 686
Huhtikuu	56 271 535	53 046 287	Lokakuu	108 552 581	67 429 864
Toukokuu	62 119 169	45 861 989	Marraskuu	97 712 781	47 452 353
Kesäkuu	76 981 861	43 036 616	Joulukuu	108 800 211	48 960 664

Koko vuosi 876 029 181 578 306 773

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 954 020 560 mk ja edellisten vuosien veloituksia 4 021 567 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 5 445 463 mk ja edellisen vuoden veloituksia 3 950 mk. Talousarvion otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 33 171 569 mk. Saatavia seuraavaan vuoteen jäi 7 644 817 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 7 639 244 mk ja edellisiltä vuosilta 5 573 mk. Edellisten vuosien veloituksia poistettiin 8 119 mk.

Menot. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakautuivat kahteen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului 1) satamalaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräitä momentteja 12. pääluokan III, IV ja VII luvuista ja 2) varsinaiset satamaneot, käsittäen koko 14. pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuului satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen 21. pääluokan II luvun sekä eräitä momentteja 22. pääluokan II, III, IV ja VII luvuista.

Varsinaisten menojen siirto v:lta 1950 oli 12 327 959 mk, yhteensä määrärahoja 595 804 436 mk, menot tilien mukaan 612 705 949 mk ja siirto v:lle 1952 17 200 000 mk. Pääomamenojen siirto v:lta 1950 oli 405 804 019 mk, yhteensä määrärahoja 1 248 772 913 mk, menot tilien mukaan 673 578 533 mk ja siirto v:lle 1952 599 891 230 mk.

Kaikkien menojen siirto v:lta 1950 oli 418 131 978 mk, yhteensä määrärahoja 1 844 577 349 mk, menot tilien mukaan 1 286 284 482 mk ja siirto v:lle 1952 617 091 230 mk. Käyttämättömiä siirtomäärärahoja palautettiin kaupunginkassaan 2 589 142 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 509 358 077 mk, jakautuen tämä määrä seuraavasti: sääntöpalkkaiset virat 120 844 981 mk, tilapäinen työvoima ja ylityökorvaukset 119 991 176 mk, työmäärärahoista maksetut tuntipalkat 245 947 996 mk ja työmäärärahoista maksetut kuukausipalkat 22 573 924 mk.